

'Dat gedoe over het elitaire van toneel is volstrekte onzin'

Passeren achtereenvolgens tijdens ons gesprek met De Roovers: een louche oplegger vol afgedankte auto's, twee vrachtschepen met exotische namen en een petrochemische stofwolk. En wind, veel wind. De Roovers zitten met zwarte vegen op hun gezicht in een havenloods aan het Leopolddok, voor hun eerste locatieproject ooit. Ze herkennen er tijdens de Zomer Van Antwerpen *Van de brug af gezien*. En daar hebben ze schik in. 'Hier komen de dilemma's in het stuk pas echt tot hun recht.'

ANTWERPEN
Van onze medewerker
Wouter Hillaert

De dokken hebben een vreemde aantrekkingskracht op Antwerpse collectieven. De Onderneming en SKaGeN gingen De Roovers de vorige zomers al voor, met respectievelijk de trilogie Marius, Fanny en César en *tkofschip & tkofschap*.

Arthur Millers *A View from the Bridge* (1965) zou je met een snuifje zeezout een mix van die twee stukken kunnen noemen. Met het eerste heeft het de schets gemeen van een volks havenmilieu, waarin gewone mensen tussen het harde werk door een strijd voeren om - zeg maar - de liefde. Van het tweede stuk heeft het de klassiek-Griekse ondertoon. Hoofdpersonage Eddie Carbone, ruwe bonk en recht door zee, heeft sinds jaar en dag de opvoeding op zich genomen van zijn nichtje Cathy. Maar als zij plots begint aan te tappen met een van de twee illegale Siciliaanse inwijkelingen die bij Eddie ingetrokken zijn, kan hij dat niet verkroppen. De hele toestand loopt als een authentieke tragedie onontkoombaar uit op een explosief slot.

Net die klassieke opbouw vinden De Roovers op de kaaien een extra dimensie krijgen. "Ook de Griekse theaters werden vaak opgetrokken met uitzicht op zee.

Het moest een bepaalde natuurkracht mee inbouwen in de opvoering. En dat voel je hier ook heel erg. De personages worden in deze weidsheid hele kleine stipjes, overgeleverd aan weer en wind. Net zo heeft Miller zijn stuk bedoeld, dat voel je voortdurend in de schriftuur. Alleen heeft hij de Griekse goden vervangen door de sociale omstandigheden waarin zijn figuren met hun lot in gevecht moeten

Sara De Bosschere:
'Onze voorstellingen zijn helemaal niet geschikt voor de ene dan voor de andere'

gaan. Voor hem is het de maatschappelijke situatie die alles bepaalt, het feit dat deze mensen als sardijnen in een doosje op elkaar lijf moeten leven", aldus Sara De Bosschere.

Toen De Roovers dit stuk in 2002 in de theaterzaal opvoerden, konden ze nog handig gebruikmaken van de beperkte toneelruimte om die determinerende claustrofobie mee vorm te geven. In de dokken ligt dat natuurlijk net even anders. Op de grote kade aan dok 226, waar de publiekstrubune is neergezet, her-

innert alleen nog een klein vloertje met rode tegels aan het abstracte huiskamertjesdecor dat toen gebruikt werd. Daarrond heeft vaste vormgever Stef Stessel met de hulp van toeschietelijke havenarbeiders een paar majestueuze havenstukken neergepoot: een schep van een graafmachine en wat hoge roestbruine wanden waarmee normaal kades versterkt worden. "Die dingen wegen elk vier ton. In de stormwinden van deze week zijn er tijdens de repetities twee omver gewaaid. Had er iemand achter gestaan om te schuilen tegen de regen, dan was die mordsdood geweest", schetst Luc Nuyens de geneugtes van theater maken op locatie.

Maar toch hebben de Roovers de mond vol van het heel eigen universum waarin ze hier al drie weken werken, met zijn verstilde betonstraten, zijn anonieme hangars en zijn verre geraamtes van kranen. "Je bouwt hier voortdurend spontane contacten op, al was het maar met de drie ijsskansen die hier elke dag komen rondrijden. Ook de havenarbeiders komen eens gedag zeggen, en dat doet allerlei deuren opengaan", zegt De Bosschere. Ze draagt een fluorescerend jasje met 'Haven van Antwerpen' erop, dat van iemand cadeau heeft gekregen.

Ook Nuyens geniet: "Dat is hier kunst, elke dag. Als plots de zon door een zwart wolkendek komt en zich weerspiegelt in die kranen daar ver weg, man, dat kun

■ Luc Nuyens (l.) over de geneugtes van theater maken op locatie: 'Dat is hier kunst, elke dag.'

(Foto Nick Hannes)

je niet beschrijven. Of dat Panamase schip, de Donald Duck Ling, die de haven niet binnen mocht door de strenge veiligheidsmaatregelen, daar zagen we plots een mannetje aan een touw ladder uit komen en gewoon de naam overschilderen."

Precies om die ongepolijste romantiek draait het centrale dilemma in *Van de brug af gezien*. De Bosschere: "Je gaat hier echt begrijpen hoe Miller zijn personages zag: als mensen met grote handen om enkel daarmee hun verhaal te kunnen vertellen. Hij heeft een grote sympathie voor de directheid waarmee ze handelen, vol passie en zonder al te veel na te denken. Maar tegelijk is hij zich heel bewust van de nefaste consequenties van zo'n levenswijze. Die dubbelheid zit in elke repliek, en zo voel je het ook zelf voortdurend aan als je hier repeteert. Het is een confrontatie met het ruwe leven, maar je staat er wel zelf niet in. Je kunt alleen toekijken en je afvragen wat het zou kunnen zijn."

Robby Cleiren vult meteen aan: "Net dat is theater: je empathische vermogens trainen. Martha Nussbaum zegt ergens dat een hoop problemen opgelost zouden worden, als iedereen zich eens wat meer zou verplaatsen in het perspectief van een ander."

Het klinkt na 13 juni helemaal anders dan het daarvoor geklonken zou hebben. En gegeven het

ANN LAENEN: 'ZOMER ALLESBEHALVE EEN DOORSLAGJE VAN 2003'

De vetste jaren van de Zomer van Antwerpen lijken voorbij. In vergelijking met vorige edities is het programma niet alleen minder gevuld maar ook minder origineel. Ann Laenen, coördinator ad interim van de Zomer van Antwerpen 2004, is het grondig oneens met die stelling: "Er zijn inderdaad minder producties, maar ze worden vaker opgevoerd, ook al om te kunnen voldoen aan de vraag. In totaal zullen er dus ongeveer evenveel activiteiten zijn als de 376 van 2003."

De zonsongangtribune, de danslessen van Bal Moderne of Muziek in de wijk: jullie programma lijkt wel een hereniging van 2003.
Laenen: "Moeten we al wat goed is en door het publiek sterk gewaardeerd wordt weggiepe-

ren? Ik geloof van niet. *Muziek in de wijk* is bovendien een succesformule die weliswaar hernomen, maar anders ingekleurd wordt. Er spelen namelijk andere groepen op andere pleinen. Er is een filmliuk, maar met nieuwe films."

De Roovers hernemen een voorstelling uit 2002...

"Hun versie *Van de brug af gezien* (van Arthur Miller, WD) is helemaal aangepast aan de locatie in de haven. Zelfs voor wie het stuk al gezien heeft, wordt het een nieuwe voorstelling. Neen, de Zomer van 2004 is allesbehalve een doorslagje van 2003. We verwachten heel veel van François Delarozzières *Spektakel machines*."

Delarozzière katapulteert piano's.

"De pianokatapult is maar een van vele bijzondere machines die hij tentoontstelt op het Spoorwegemplacement in Antwerpen Dam. Een prachtlocatie, trouwens. Er komt ook een groot sneeuwkanon en machinisten blazen oude locomotieven nieuw leven in. "Nieuw is ook het luik *Andere podia*. Die worden elke zondag in juli en augustus opgezet op 'kale plekken' zoals het Damplein. We koppelen er een bomen-en-lampionnsfeer aan theater. (*Froee Froee Theater Tol*, WD) of poëzievoorstellingen en stand-up comedy. Die formule van een vrij podium willen we trouwens het hele jaar door aanbieden aan kunstenaars."

Sommigen vrezen dat de vzw Antwerpen Open, organisator van

de Zomer van Antwerpen, op termijn zal verdwijnen, nu Eric Antonis cultuurschepen af is en coördinator Bruno Verbergt weg is?

"Die vrees is geheel onterecht, want wij zijn nu al volop bezig met het plannen van de komende seizoenen. We krijgen sinds 2000 jaarlijks 500.000 euro van de Vlaamse gemeenschap en 1.160.000 euro van de stad. Die bedragen zijn sindsdien niet geïndexeerd, maar nog steeds een teken van groot vertrouwen. "De Zomer van Antwerpen zal een familiefeest blijven, dat theater, circus, muziek en leven in de stad brengt. Het is er in de eerste plaats voor de Antwerpenaars, maar staat uiteraard open voor iedereen."

(WD)

Info: www.zva.be

doen? Op scène een bordje plaatsen dat zegt dat de Italiaanse immigrant in het Amerika van

toneel is trouwens volstrekt onzin. De discussie komt eigenlijk gewoon neer op de vraag hoe

de andere. "Die gelijkheid geldt in het bijzonder voor locatietheater in